

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 43 ฉบับที่ 46: 23 พฤศจิกายน 2555

Volume 43 Number 46 : November 23, 2012

สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

รายงานการเฝ้าระวังโรคติดต่อตามโครงการกำจัดโรคติดต่อ ประเทศไทย
เดือนมกราคม - กันยายน 2555

(Measles Surveillance under Measles Elimination Program, Thailand, January - September 2012)

✉ stungcharoensilp@yahoo.com

สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์ และดารินทร์ อารีโยชชัย

กลุ่มพัฒนาระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาโรคติดต่อ สำนักโรคติดต่อ

ความสำคัญ

องค์การอนามัยโลกและประเทศสมาชิกรวมทั้งประเทศไทย มีพันธสัญญาร่วมกันในการกำจัดโรคติดต่อ โดยมีเป้าหมายที่จะกำจัดโรคติดต่อให้ได้ใน พ.ศ. 2563 โดยมีการกำหนดตั้งชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานในแต่ละประเทศ ได้แก่ 1) ความครอบคลุมของวัคซีนป้องกันโรคติดต่อเข็มแรก และ เข็มที่สอง ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ในระดับตำบล และระดับประเทศ 2) พบผู้ป่วยยืนยันโรคติดต่อไม่เกิน 10 รายต่อหนึ่งเหตุการณ์การระบาด ในอย่างน้อยร้อยละ 80 ของเหตุการณ์การระบาดทั้งหมด 3) อุบัติการณ์โรคติดต่อน้อยกว่า 1 ต่อประชากรล้านคน ทั้งนี้ไม่นับรวมผู้ป่วยนำเข้าจากต่างประเทศ (imported case) 4) ไม่มีผู้ป่วยยืนยันโรคติดต่อที่ติดเชื้อจากไวรัสโรคติดต่อสายพันธุ์ภายในประเทศ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่ต่ำกว่า 12 เดือน โดยมีระบบเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) มีอัตราการรายงานผู้ป่วยสงสัยโรคติดต่อ ไม่น้อยกว่า 2 รายต่อประชากรแสนคนต่อปี ในระดับประเทศ และมีรายงานผู้ป่วยสงสัยโรคติดต่อ ไม่น้อยกว่า 1 รายต่อประชากรแสนคนต่อปี จากทุกอำเภอของประเทศ 2) มีการเก็บตัวอย่างซีรัมเพื่อส่งตรวจ measles IgM ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของผู้ป่วยที่

เข้าสู่ระบบเฝ้าระวัง (ไม่นับผู้ป่วยสงสัยในการสอบสวนเหตุการณ์การระบาด) และดำเนินการตรวจโดยห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองจากองค์การอนามัยโลกและเครือข่าย 3) มีการเก็บสิ่งส่งตรวจเพื่อวิเคราะห์หาสายพันธุ์ของไวรัสโรคติดต่อ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเหตุการณ์การระบาด และดำเนินการตรวจโดยห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองจากองค์การอนามัยโลก 4) มีการสอบสวนโรคเฉพาะรายผู้ป่วยสงสัยโรคติดต่อ ภายใน 48 ชั่วโมงหลังจากพบผู้ป่วย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของผู้ป่วย

สำหรับประเทศไทย ได้ดำเนินการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคด้วยวัคซีนป้องกันโรคติดต่อแก่เด็กอายุ 9 เดือนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2527 และให้วัคซีนป้องกันโรคติดต่อแก่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อีกเป็นเข็มที่สอง ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ในปัจจุบันความครอบคลุมของการได้รับวัคซีนเฉลี่ยทั่วประเทศสูงกว่าร้อยละ 96 และ 91 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีผู้ป่วยโรคติดตอรายงานผ่านระบบเฝ้าระวังโรคติดต่อปีละ 4,000 - 7,000 ราย และยังมีการระบาดของโรคติดต่อเป็นระยะๆ เนื่องจากปัญหาความครอบคลุมวัคซีนในเด็กยังต่ำในบางพื้นที่ และมีกลุ่มวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งยังไม่มีภูมิคุ้มกันต่อโรคติดต่อ เนื่องจากไม่ได้รับวัคซีนในวัยเด็ก แต่หลบรอดการป่วยด้วยโรค

◆ รายงานการเฝ้าระวังโรคติดต่อตามโครงการกำจัดโรคติดต่อ ประเทศไทย เดือนมกราคม - กันยายน 2555	721
◆ การเฝ้าระวังผู้ป่วยกล้ามเนื้ออ่อนปวกเปียกเฉียบพลัน ประเทศไทย เดือนมกราคม - กันยายน 2555	726
◆ สรุปรายการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 46 ระหว่างวันที่ 11 - 17 พฤศจิกายน 2555	729
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 46 ระหว่างวันที่ 11 - 17 พฤศจิกายน 2555	731

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งในและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองานศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาศ
นายแพทย์วิชัย จายนีโยธิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์คำณวม อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : แพทย์หญิงคารินทร์ อารีย์โชคชัย

กองบรรณาธิการ

บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ พงษ์ศิริ วัฒนาสุรศักดิ์ สิริลักษณ์ รังมิ่งศักดิ์

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สุขุมภูจินันท์ ศศิธรณ์ มาแฉียง พัทรี ศรีหมอก
น.สพ. ชีรศักดิ์ ชักนำ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์

ฝ่ายจัดส่ง : พิรยา คล้ายพ้อแดง เชิดชัย ดาราแจ้ง สวัสดิ์ สว่างชม

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์ บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ พิรยา คล้ายพ้อ

ประชาสัมพันธ์

เรียน สมาชิก wesr ทุกท่าน

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ ASEAN Plus Three Countries ในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของ ASEAN+3 (www.aseanplus3-aid.info) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านโรคอุบัติใหม่ การระบาดของประเทศไทย

จึงขอเชิญสมาชิกทุกท่าน หากมีผลงานต้องการเผยแพร่ เช่น การสอบสวนโรคระบาด เป็น Abstract / ไฟล์ฉบับสมบูรณ์ (** ต้องเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด**) ในรายงานมีแผนภูมิกราฟรูปภาพได้ (แนบไฟล์ต้นฉบับภาษาไทยมาด้วยได้)

*****กรุณาส่งไปที่อีเมล borworn67@yahoo.com *****

โดยใส่ Subject อีเมลลว่า: For ASEAN publishing เพื่อผู้รับผิดชอบจะได้ติดต่อขอข้อมูลไปเผยแพร่ในหมู่ประเทศอาเซียนต่อไป

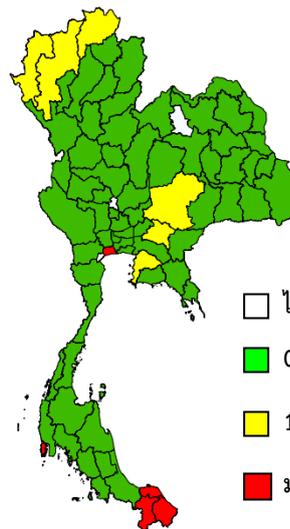
ในช่วงเวลาที่ผ่านมา มาอยู่ร่วมกันในสถานศึกษา สถาบันต่างๆ หรือสถานประกอบการจำนวนมาก นอกจากนี้ระบบเฝ้าระวังโรคติดต่อของประเทศไทย ยังขาดผลการตรวจยืนยันเชื้อก่อโรคทางห้องปฏิบัติการ ทำให้การชี้เป้าหมายกลุ่มเสี่ยงโดยใช้ข้อมูลจากระบบเฝ้าระวังโรค ขาดความชัดเจนไปด้วย

การดำเนินงานให้บรรลุถึงเป้าหมายการกำจัดโรคหัดนั้น จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายในระยะ 5 ปีแรก (ปีพ.ศ. 2554-2558) ดังต่อไปนี้

1. เพิ่มและรักษาความครอบคลุมการได้รับวัคซีนหัดทั้งสองเข็ม ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 95 ในทุกพื้นที่
2. จัดตั้งเครือข่ายการตรวจเชื้อหัดทางห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐานทั่วประเทศ
3. เฝ้าระวังผู้ป่วยโรคหัด โดยมีบริการตรวจยืนยันการติดเชื้อทางห้องปฏิบัติการ ในผู้ป่วยสงสัยโรคหัด ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ในทุกพื้นที่
4. รมรงศ์ให้วัคซีนป้องกันโรคหัด หรือมาตรการเสริมอื่น เช่น การบริการวัคซีนในประชากรวัยทำงาน เพื่อเพิ่มระดับความครอบคลุมการได้รับวัคซีนในประชากรกลุ่มเสี่ยง

ผลการเฝ้าระวังโรคติดต่อจากระบบรายงาน 506

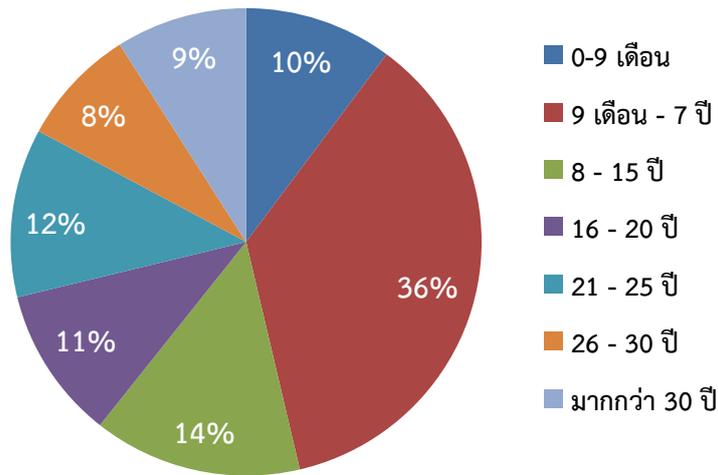
ตั้งแต่ 1 มกราคม - 30 กันยายน 2555 มีรายงานผู้ป่วยสงสัยโรคติดต่อทั้งสิ้น 4,346 ราย จาก 73 จังหวัด คิดเป็นอัตราป่วย 7.0 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีผู้เสียชีวิต จังหวัดที่มีอัตราป่วยมากที่สุด ได้แก่ ปัตตานี 80.7 ยะลา 63.6 นราธิวาส 61.0 ภูเก็ต 49.0 และสมุทรสาคร 30.3 ต่อประชากรแสนคน ดังรูปที่ 1

- ไม่มีรายงานผู้ป่วย
- 0.01 - 10.0 ต่อ ปชก. แสนคน
- 10.1 - 20.0 ต่อ ปชก. แสนคน
- มากกว่า 20.0 ต่อ ปชก. แสนคน

รูปที่ 1 อัตราการรายงานผู้ป่วยสงสัยโรคติดต่อต่อประชากรแสนคน ระบบรายงาน 506 มกราคม - กันยายน 2555

ผู้ป่วยที่ได้รับรายงานอายุ 1 เดือน – 91 ปี (มัธยฐาน 4 ปี) สัดส่วนจำนวนผู้ป่วยตามกลุ่มอายุ ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 สัดส่วนจำนวนผู้ป่วยโรคหัด ตามกลุ่มอายุ จากระบบรายงาน 506 มกราคม – กันยายน พ.ศ. 2555

ผลการเฝ้าระวังโรคหัดจากระบบเฝ้าระวังตามโครงการกำจัดโรคหัด

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 30 กันยายน 2555 มีรายงานผู้ป่วยสงสัยโรคหัดรวมทั้งสิ้น 2,045 ราย ในจำนวนเป็นการสอบสวนเฉพาะราย 1,788 ราย และการสอบสวนเหตุการณ์การระบาด 257 ราย ในผู้ป่วยเฉพาะรายมีการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ 1,595 ราย (ร้อยละ 89) ในจำนวนนี้เป็นผู้ป่วยยืนยันด้วยการตรวจ measles IgM ให้ผลบวก 719 ราย (ร้อยละ 45) measles IgM เป็นลบ 433 ราย (ร้อยละ 27) ผลเป็น Equivocal 148 ราย (ร้อยละ 9) และอยู่ระหว่างรอผลการตรวจ 295 ราย (ร้อยละ 18)

ผู้ป่วยที่ได้รับรายงาน เป็นชาวไทยมีสัญชาติ 1,765 ราย (ร้อยละ 86) ชาวเขาไม่มีสัญชาติไทย 41 ราย พม่า 219 ราย และสัญชาติอื่นๆ 20 ราย รายงานมาจาก 68 จังหวัด จังหวัดที่มีจำนวนรายงานผู้ป่วยสงสัยโรคหัดมากที่สุด ได้แก่ ปัตตานี 331 ราย นราธิวาสและนครราชสีมา จังหวัดละ 217 ราย สมุทรสาคร 152 ราย ราชบุรี 88 ราย และ เชียงใหม่และกาญจนบุรี จังหวัดละ 85 ราย

ผู้ป่วยที่ได้รับรายงานมีอายุระหว่าง 1 เดือน – 97 ปี (มัธยฐานอายุ 13 ปี) จำนวนผู้ป่วยตามกลุ่มอายุและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ดังรูปที่ 3

รายงานเหตุการณ์การระบาดสงสัยโรคหัดมีจำนวน 7 เหตุการณ์ แบ่งเป็นเหตุการณ์การระบาดยืนยันโรคหัด 1 เหตุการณ์ และ ไม่ใช่การระบาดของโรคหัด 6 เหตุการณ์ ดังตารางที่ 2 และ 3

อภิปราย

ผลการเฝ้าระวังโรคหัดตามโครงการกำจัดโรคหัด พ.ศ. 2555 พบว่ามีความครอบคลุมของจำนวนจังหวัดที่มีการสอบสวนและรายงานผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจนเกือบทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถตรวจจับการระบาดของโรคหัดได้หลายเหตุการณ์ รายละเอียดของผู้ป่วยที่ได้จากระบบรายงาน 506 และโครงการกำจัดโรคหัด พบว่ามีลักษณะทางระบาดวิทยาที่คล้ายคลึงกัน คือ กลุ่มอายุของผู้ป่วยทั้งในระบบรายงาน 506 และโครงการกำจัดโรคหัดส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุ 9 เดือน – 7 ปี ซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของการฉีดวัคซีนป้องกันโรคหัดตามโปรแกรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของประเทศไทย กลุ่มอายุผู้ป่วยในระบบรายงานตามโครงการกำจัดโรคหัดที่มีจำนวนรายงานมารองจากเด็ก 9 เดือน – 15 ปี เป็นวัยแรงงานอายุ 21 – 30 ปี เนื่องจากมีเหตุการณ์การระบาดในสถานที่ทำงาน สถานศึกษา รวมไปถึงแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะจังหวัดสมุทรสาคร นอกจากนี้ เหตุการณ์การระบาดที่ได้รับรายงานตามโครงการกำจัดโรคหัดจำนวน 11 เหตุการณ์ เป็นเหตุการณ์ยืนยันการระบาดของโรคหัดถึง 8 เหตุการณ์ และผู้ป่วยสงสัยโรคหัดที่รายงานตามโครงการกำจัดโรคหัดพบว่าเป็นผู้ป่วยยืนยันโรคหัดจากผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการถึงร้อยละ 50 แสดงให้เห็นว่ายังคงมีการระบาดของโรคหัดในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องใน พ.ศ. 2555 เมื่อพิจารณาลักษณะทางระบาดวิทยาและการระบาดของโรคหัดใน พ.ศ. 2555 มีข้อเสนอแนะต่อการเฝ้าระวังและป้องกันควบคุมโรค ดังนี้

1. แพทย์ควรซักประวัติการได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัดของผู้ป่วยควบคู่ไปกับการวินิจฉัยข้อออกผื่น
2. ควรสนับสนุนให้มีการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการในผู้ป่วยทุกราย ทุกกลุ่มอายุที่สงสัยโรคหัด เพื่อให้มีข้อมูลผู้ป่วยเฉพาะรายในโครงการกำจัดโรคหัดเพียงพอที่จะบ่งชี้ประชากรกลุ่มเสี่ยงต่อโรคหัดของประเทศไทยได้อย่างแท้จริง
3. พื้นที่ที่พบการระบาดของโรคหัดในเด็กวัยเรียน ควร

ดำเนินการตรวจสอบความครอบคลุมของวัคซีนที่แท้จริง และดำเนินการให้วัคซีนเพื่อให้ได้ความครอบคลุมมากกว่าร้อยละ 95

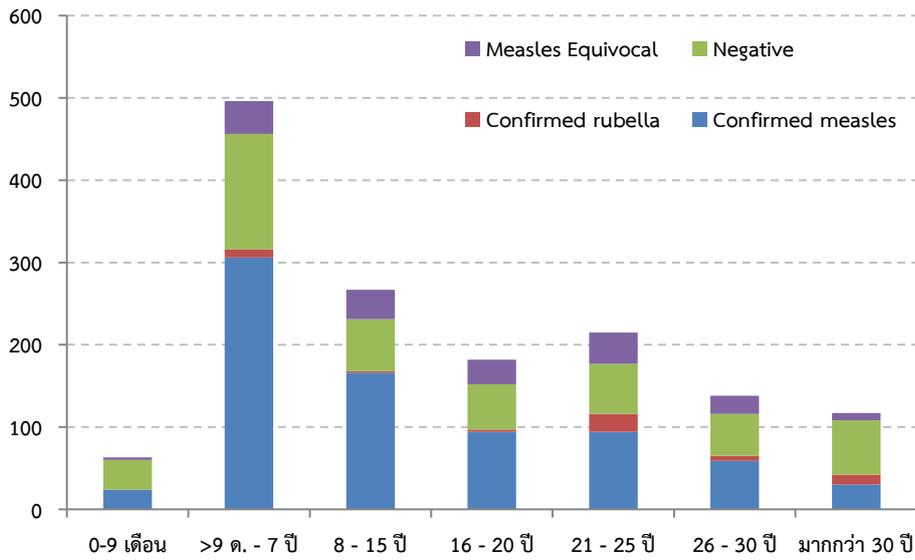
4. พื้นที่ที่มีวัยแรงงานโดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก ควรมีการกำหนดมาตรการป้องกันโรคและพิจารณาการให้วัคซีนป้องกันโรค เพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาด เนื่องจากแรงงานเหล่านี้มีการเคลื่อนย้ายบ่อย และเป็นประชากรเสี่ยงที่สำคัญต่อการนำเชื้อโรคหัดไปแพร่ระบาดในหลายพื้นที่ของประเทศไทย

ตารางที่ 2 รายงานเหตุการณ์การระบาดยืนยันโรคหัด

ลำดับที่	จังหวัด	สถานที่	จำนวนป่วย (% อัตราป่วย)	อายุ (ปี)	วันเริ่มป่วยของผู้ป่วยรายแรก - รายสุดท้าย	ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	การให้วัคซีนเพื่อควบคุมการระบาด
1	เชียงราย	โรงเรียน อ.เทิง	5 ราย	7 - 12	2 ม.ค. - 14 ก.พ. 2555	Measles IgM +ve	-
2	เชียงใหม่	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	8 ราย	18 - 24	7 มิ.ย. - 9 ส.ค. 2555	Measles IgM +ve	-
3	เชียงใหม่	โรงเรียนบ้านแม่เม๊าะ อ.เชียงดาว	20 ราย (12.5)	6 - 9	22 พ.ค. - 6 มิ.ย. 2555	Measles IgM +ve	MMR
4	นครราชสีมา	โรงงาน	41 ราย	18 - 30	10 มิ.ย. - 14 ก.ค. 2555	Measles IgM +ve	-
5	นนทบุรี	สถานสงเคราะห์เด็ก อ.ปากเกร็ด	14 ราย	9 - 18	11 ก.ย. - 18 ก.ย. 2555	Measles IgM +ve	-
6	เพชรบูรณ์	โรงงาน	19 ราย	16 - 27 (พม่า)	10 ก.พ. - 30 เม.ย. 2555	Measles IgM +ve Genotype D9	-
7	ราชบุรี	โรงเรียน	11 ราย	6 - 14	13 ก.ค. - 31 ส.ค. 2555	Measles IgM +ve	-

ตารางที่ 3 รายงานเหตุการณ์การระบาดสงสัยโรคหัดแต่ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่ยืนยันโรคหัด

ลำดับที่	จังหวัด	สถานที่	จำนวนป่วย (% อัตราป่วย)	อายุ (ปี)	วันเริ่มป่วยของผู้ป่วยรายแรก - รายสุดท้าย	ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	การให้วัคซีนเพื่อควบคุมการระบาด
1	กรุงเทพมหานคร	ค่ายทหาร	14 (2.33)	21 - 36	25 พ.ค. - 11 มิ.ย. 2555	Rubella IgM +ve	MMR
2	ขอนแก่น	ค่ายทหาร	28 ราย	20 - 26	2 ก.ค. 2555	Rubella IgM +ve	-
3	นครราชสีมา	โรงงาน	57 ราย	21 - 46	30 ส.ค. - 23 ก.ย. 2555	Rubella IgM +ve	-

รูปที่ 3 จำนวนผู้ป่วยจำแนกตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ตามกลุ่มอายุ ในระบบเฝ้าระวังตามโครงการกำจัดโรคหัด เดือนมกราคม - กันยายน 2555

